

Åtgärdsplan 2025-2028 med anledning av negativa balanskravsresultat

Inledning

Enligt kommunallagen ska kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Fullmäktige beslutar om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

I kommunallagen framgår också att ett negativt balanskravsresultat ska regleras med motsvarande positiva balanskravsresultat under de närmast följande tre åren. Regionfullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten för det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom.

Fullmäktige får besluta att en reglering av ett negativt balanskravsresultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl och är väl motiverat samt att det grundläggande kravet om god ekonomisk hushållning har beaktats.

Bakgrund

God ekonomisk hushållning handlar för Region Västerbotten om att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig verksamhet samt en god hushållning av regionens medel på både kort och lång sikt.

2023 och 2024 åberopade Region Västerbotten synnerliga skäl för att inte återställa den del av det negativa balanskravsresultatet som kunde knytas till den höga inflationens påverkan på pensionskostnaderna. Regionens bedömning, med utgångspunkt i god ekonomisk hushållning, var att det inte var möjligt att återställa hela det negativa balanskravsresultatet från 2023 och 2024 inom tre år och samtidigt upprätthålla en ändamålsenlig verksamhet. Att inte återställa hela det negativa balanskravsresultatet bedömdes ge bäst förutsättningar att uppnå god ekonomisk hushållning på sikt.

Kvar att återställa från 2023 och 2024 är 432 miljoner kronor varav 239 miljoner kronor ska återställas 2026. Prognosen för 2025 är ett negativt balanskravsresultat på 427 miljoner kronor som ska återställas senast 2028.

Åtgärdsplan 2025–2028

Region Västerbotten är i en utmanande ekonomisk situation. Hög kostnadsutveckling, svaga ekonomiska resultat och stora investeringsutgifter har resulterat i en låg självfinansiering av investeringar, ökad låneskuld och sammantaget en försämrad ekonomisk ställning. Tillgänglighet och

kompetensförsörjning är andra områden som regionen samtidigt behöver fokusera på.

För att på sikt klara finansieringen av planerade investeringar samt återställande av negativa balanskravsresultat krävs starkare ekonomiska resultat kommande år.

Det är viktigt med både ett kortsiktigt och ett långsiktigt perspektiv. Regionen behöver snabbt förbättra det ekonomiska resultatet för att nå budget kommande år. Samtidigt är det viktigt med åtgärder som är hållbara även på längre sikt. Förflyttningar i de prioriterade fokusområden som beskrivs i region- och nämndplaner kommer att skapa bättre förutsättningar för ekonomi, tillgänglighet och kompetensförsörjning på både kort och lång sikt.

Genom ett gemensamt fokuserat arbete i de prioriterade fokusområdena och fullmäktigeuppdragen är planen att succesivt stärka det ekonomiska resultatet för en långsiktigt hållbar ekonomi. Uppföljning av planerna sker via ordinarie linje och politiska styrningen.

Åtgärder

- Ökade skatteintäkter
- Fortsätta det systematiska arbetet inom respektive förvaltningen med att minska större kostnadsposter som hyrpersonal, inköp, fastighet, IT/MT och konsultkostnader.
- Mål och uppföljning av nettokostnadsutveckling på styrelse- och nämndsnivå.
 - Nettokostnadsutvecklingen får inte överstiga vad som krävs för att klara den av fullmäktige erhållna budgetramen.
 - Över tid hålla kostnadsutvecklingen på en nivå som motsvarar intäkternas utveckling.
- Fortsätta stärka vår ledning och styrning i syfte att öka takten i verksamhetsutveckling och måluppfyllelse.

Plan för återställande av negativa balanskravsresultat

I planen för återställande av negativa balanskravsresultat är även prognosen för 2025 inräknat. Planen kommer att uppdateras med faktiskt utfall 2025.

De negativa balanskravsresultaten från 2023, 2024 och 2025 planeras att återställas under kommande tre år. Detta möjliggörs genom väsentligt starkare resultat. Budgeterat resultat 2026 och plan för 2027 och 2028 räcker dock inte ensamt för att återställa det samlade negativa

balanskravsresultatet. I återställandeplanen har utöver budgeterat resultat även realiserade vinster från regionens kortfristiga placeringar räknats med. Avkastningen på kortfristiga placeringar är bara till mindre del budgeterade men avkastningsmålet per år uppgår till 3,5 procent plus inflation vilket motsvarar intäkter på cirka 350 miljoner kronor. I återställandeplanen har en försiktig bedömning gjorts med ett tillskott på 100 miljoner kronor utöver budgeterat resultat för respektive år.

Återställande av negativa balanskravsresultat	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Ingående balans: ackumulerade ej återställda negativa resultat	0	-239	-432	-859	-619	-311
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	-753	-1085	-427	240	308	336
+ Synnerliga skäl att inte återställa	514	892	0	0	0	0
Utgående balans: ackumulerade ej återställda negativa resultat	-239	-432	-859	-619	-311	0
Varav från 2023, återställs senast 2026	-239	-239	-239	0	0	0
Varav från 2024, återställs senast 2027	0	-193	-193	-192	0	0
Varav från 2025, återställs senast 2028	0	0	-427	-427	-311	0